

REMISSYTTRANDE
2019-02-01

Riksbanken
registrator@riksbank.se

Remissyttrande av Riksbankens e-kronaprojektets delrapport 2
(Dnr 2018-01005)

Inledning

The Swedish Financial Technology Association (“SweFinTech”) är en branschorganisation för svenska Fintech-företag och samlar 45 bolag inom branschen. Vi samlar företag inom betalning, lån, crowdfunding, investment m.m. och vårt syfte är att stärka det svenska ekosystemet och skapa en välfungerande marknad för svenska fintech-bolag.

SweFinTech uppskattar möjligheten att svara på remissen om e-krona som varit ett projekt vi följt under vår tid som en verksam förening. Internt har vi arbetat med en arbetsgrupp för att inspel från flera olika bolag och personer med olika perspektiv på e-krona-projektet. På så vis har vi ett välgrundat remissvar som vi hoppas Riksbanken uppskattar.

Bakgrund

SweFinTech uppskattar Riksbankens initiativ till den första rapporten och nu den andra rapporten om e-krona. I en snabbt föränderlig tid som präglas av digitalisering och globalisering ser vi att konsumenterna i snabb utsträckning lämnar kontanterna i Sverige och efterfrågar digitala alternativ. Vi ser också att inom betalning, lån och sparande lämnar många av konsumenterna de traditionella bankerna och söker sig till nya alternativ. Fintech-branschen har därför vuxit fram ordentligt de senaste 5-6 åren och kan erbjuda digitala lösningar, som oftast är mer kostnadseffektiva och smidigare.

Som Riksbanken skriver i sin rapport går Sverige mot ett kontantfritt samhälle. År 2018 stod det klart att Sverige gick om USA i antalet kontantlösa betalningar per capita och därför är det landet i världen med flest kontantlösa betalningar per capita.¹ Den utvecklingen vi har sett på betalmarknaden i Sverige den senaste tiden är att tekniska lösningar och innovation har tagit över. Detta har utmanat bankerna att bli mer effektiva och digitala, och ett konkret exempel på detta är appen swish som är ett samarbete mellan storbankerna och som används av över 6,5 miljoner människor i Sverige.²

Fintech har internationellt varit den bransch som varit den största mottagaren av riskkapital de senaste tre åren och de svenska konsumenterna har välkomnat utvecklingen av fintech-bolag på betalmarknaden.³ Detta har varit ytterligare en del i utvecklingen som fått kontanter i Sverige att minska.

Övergripande synpunkter

SweFinTech är positiva till Riksbankens attityd och framåtanda i e-kronaprojektet och att man har tagit utvecklingen vi ser på betalmarknaden på allvar. Vi ser redan en utveckling där fler digitala valutor eller kryptovalutor har sett en snabb utveckling eftersom efterfrågan har ökat. Dessa valutor

---

¹ <https://worldpaymentsreport.com/>

² <https://www.getswish.se/sv-press/statistik/>

³ <https://www.vinnova.se/contentassets/1d2f043c8b3c45ceb72866501fdd21d9/fintech-den-digitala-transformeringen-av-finansmarknaden.pdf>

har ingen centralt reglerad instans och bygger på blockkedjan och en decentralisering genom kryptografiska metoder. Således finns en efterfrågan av digitala valutor och med Riksbanken som utgivare kan man bevaka valutan och det skulle vara ett betalningsmedel som är statligt garanterad. Det finns många lärdomar och mycket kunskap att ta in från kryptobranchen i det fortsatta e-kronaprojektet.

En e-krona som skulle vara statlig garanterad valuta skulle vara en garant ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv. I ett samhälle utan kontanter finns större krav på den digitala infrastrukturen och behovet av betalsätt som fungerar trots cyberattacker eller försvagad nationell infrastruktur. En e-krona med offline-lösningar skulle kunna vara en del för att Sverige skulle kunna bli ett mer robust samhälle. Ur ett säkerhetsperspektiv är det också viktigt att lyfta aspekten om integritet. Kontanter är det enda betalmedlet idag som garanterar anonymitet och med en e-krona finns det alltid data om vem, hur och när olika betalningar görs. Även med staten som garant för denna data finns det risk att informationen hamnar i fel händer och inte kontanter finns kvar finns det inget alternativ för anonyma betalningar. Detta är en risk som bör tas i beaktning i införandet av e-krona.

En e-krona skulle också ge möjlighet att förändra den utveckling vi ser på betalmarknaden med minskande andel kontanter och om Riksbanken skulle fortsätta att agera passivt skulle utvecklingen enbart ske på privata aktörers villkor. SweFinTech ser positivt på att nya aktörer får tillträde till betalmarknaden i olika former men tycker att Riksbanken borde ta ett större ansvar eftersom man är en ”neutral” aktör. Staten bör ha viss kontroll över betalmarknaden vid oförutsägbara situationer.

Det grundläggande ansvaret för Sveriges Riksbank är att se till att “ge ut pengar och se till att pengar behåller sitt värde under tid”. Uppdraget är också att se till att betalningar i ekonomin kan ske säkert och effektivt. Riksbanken har därför möjlighet att styra om och hur kontanter ska användas i Sverige. Med den utveckling som rått i och med att Riksbanken för tjugo år sedan beslutade att överlåta stora delar av ansvaret för kontantförsörjning till privata aktörer, -banker och värdetransport-företag har marknaden fått ett större inflytande och styrt bort från kontanter.

Det finns vissa grupper i samhället som av olika skäl inte har samma möjlighet att använda kontanter och kontanthantering fungerar illa i glesbygdsområden i Sverige även om behoven finns. Detta skapar grupper av människor som av förståeliga skäl vill se lagstiftning på området på för att garantera att kontanthantering och tillgången av kontanter finns i hela landet. SweFinTech tycker det är beklagligt om e-kronaprojektet ställs emot kontanter och tycker snarare att de går hand i hand. För att förståelsen för e-kronan ska öka behöver förtroendet för betalningssystemet och riksbanken vara starkt även där det idag upplevs som bristfälligt. För att motverka fördomar och rädsla gentemot e-kronaprojektet behöver kontanthantering i Sverige garanteras kommande år och i en övergångsperiod och stort fokus bör ligga på att öka förståelsen för e-kronaprojektet hos befolkningen.

Värdebaserad E-krona

En värdebaserad E-krona har många likheter med det laddningsbara cash-kortet som lanserades 1997 av bankerna för att ersätta små betalningar med kontanter men eftersom efterfrågan för tjänster var minimal togs den bort 2004. De största frågetecknen till en värdebaserad e-krona är de bakomliggande tekniska lösningarna. Båda rapporterna från Riksbanken är alltför diffus kring hur de tekniska bakomliggande lösningarna ska se ut. Om den ska baseras på blockkedja som lyfts i den andra rapporten så finns det vissa frågetecken. Enligt de lösningar som presenteras i rapporten ställer vi oss ändå undrande till om inte en värdebaserad e-krona likväl som en kontobaserad e-krona bygger ändå på bakomliggande kontobaserad lösning med anonyma statiska eller dynamiska konton.

I rapporten nämns även att de tekniska lösningar som ska tas fram måste kunna garantera spårbara transaktioner. Skulle man bygga lösningen på blockkedja är spårbarheten inget problem eftersom de olika stegen i blockkedjan är transparenta. Det vi frågar oss är hur man ser på integritet och anonymitet i betalsystemet i enlighet med GDPR. I den personliga integriteten bör anonymitet i betalsystemet inkluderas och det kommer inskränkas av en e-krona. Hur ska dessa olika utmaningar kunna kombineras?

Kontobaserad E-krona.

En kontobaserad E-krona ska fungera som ett centralt register hos Riksbanken och Riksbanken kommer kunna erbjuda "konton" för privatpersoner och företag enligt vissa regler hos riksbanken. I delrapport två skriver riksbanken att:

"Vid kortare störningar är det dock möjligt att kunna erbjuda en offlinefunktionalitet genom att upprätta ett regelverk som exempelvis definierar hur riskerna fördelas mellan olika aktörer, hur många betalningar som ska ske och till vilket belopp"

SweFinTech ställer sig dock frågande till hur denna offlinefunktion ska utformas och finner rapporten otillräcklig i svaren på dessa frågor. Som det uttrycks i stycket över är det svårt att se skillnaden i de tekniska lösningarna mellan värdebaserad och kontobaserad E-krona och vi uppmanar Riksbanken att utreda de tekniska lösningarna noggrannare för att det ska vara genomförbart.

Ny teknik och blockkedja

E-kronan måste bygga på den senaste tekniken. Det finns problematik i den andra rapporten från Riksbanken eftersom slutsatserna kring DLT inte bygger på den senaste forskningen på blockkedjetekniken och tyvärr är baserad på forskning som är utdaterad. Utvecklingen sker oerhört snabbt och om man ska gå vidare med projektet är det viktigt att den senaste forskningen måste vara utgångspunkten för att ta rätt beslut.

Utmaningar och svårigheter

I och med dessa generella inspel ser vi en del frågetecken med rapporten som vi vill skicka med Riksbanken i fortsatt arbete. Den internationella trenden med globalisering och decentralisering av makten genom exempelvis blockkedja inom de finansiella eller politiska systemen skulle brytas med en centralt kontrollerad e-krona. Vi undrar hur Riksbanken har resonerat kring detta och kring att man på sätt och vis flyttar tillbaka delar av makten kring betalmarknaden till staten som tidigare har legat hos marknaden.

Vi har i enighet med Finansinspektionen också haft frågetecken kring de legala och juridiska frågorna kring en e-krona. Hur skulle en e-krona vara kompatibelt med EU-regelverk och andra internationella system? Detta känns inte tillräckligt väl utformat i rapporten och vi undrar exempelvis hur det ska vara kompatibelt även med andra valutor, specifikt GDPR nämns inte alls i denna rapport vilket EU Blockchain har analyserat.⁴

Angående att en e-krona skulle kunna tillgodose anonyma betalningar ställer SweFinTech frågande till detta. I rapporten skrivs att anonyma betalningar är kompatibelt med penningtvättslagen under 250 euro förutsatt att inte misstankar om penningtvätt eller finansiering av terrorism finns. Dessvärre så är inte betalningarna anonyma eftersom utgivaren måste övervaka transaktionerna för att kunna upptäcka vissa oroväckande tecken. Som vi lyft högre upp i texten tycker vi att det är problematiskt att vid eventuell e-krona gå ifrån kontanter och inte längre kunna erbjuda ett enda betalningsmedel som garanterar anonymitet.

Sammanfattning och slutsats

SweFinTech är generellt sett positiva till Riksbankens initiativ av e-krona men ser några frågetecken och medskick som behövs för fortsatt arbete.

---

⁴ https://www.eublockchainforum.eu/sites/default/files/reports/20181016_report_gdpr.pdf

Vi efterfrågar en djupare forskning och fakta kring de tekniska delarna bakom e-krona. Kan en värdebaserad e-krona realiseras utan att det är en kontobaserad lösning med anonyma statiska eller dynamiska konton? I en sådan utredning eller fortsatt arbete i att ta fram de tekniska delarna måste forskningen om blockkedjan vara den senaste. Forskningen kring blockkedjetekniken går oerhört fort framåt och för att använda en teknik som är uppdaterad och fungerar i så stor utsträckning behöver så mycket expertis som möjligt på blockkedjan tas vara på.

SweFinTech uppmanar till ytterligare svar kring offlinebetalning och kontobaserad e-krona. Detta måste utredas djupare för att få svar på om det fungerar och hur det görs på ett säkert och integritetsmässigt hållbart sätt. Enligt rapporten menar Riksbanken att integritet kan värnas och att e-kronan kan erbjuda transaktioner med insyn endast från betalaren och mottagaren. Dessvärre är inte fallet så och enligt penningtvättslagen kräver att tredje part kan kontrollera datan.

För att kunna genomföra e-krona måste projektet dels förankras bredare hos den svenska befolkningen för att de ska få insikt i betydelse av e-krona och inte ser det som en motsats till kontanter. Om inte detta görs är risken att man får en rejäl backlash i opinionen och att Riksbanken förlorar förtroende ute bland folk. Det är också väldigt viktigt att Riksbanken i nästa steg i processen förankrar alla steg med berörda parter. Flera aktörer bör inkluderas i pilotprojektet och det bör också kanske ske en tredje remissrunda när man fått mer fakta på bordet kring de tekniska alternativ som finns och kring implementeringen.

Swedish Financial Technology Association

Louise Grabo
Generalsekreterare
